

STATUS SĘDZIEGO SZACHOWEGO W POLSKIM ZWIĄZKU SZACHOWYM

1. Postanowienia ogólne

- 1.1. Sędziego szachowego winna cechować nieskazitelna postawa etyczna, moralna i sportowa. Sędzia szachowy powinien dążyć do prawidłowego i terminowego przeprowadzenia zawodów postępując jednocześnie rozważnie, z należytą kulturą osobistą i taktem oraz zachowując obiektywizm i opanowanie.
- 1.2. Status sędziego szachowego posiadać może osoba, która:
- ma polskie obywatelstwo lub wpis POL na liście rankingowej FIDE
  - ma ukończone 18 lat lub w przypadku klasy młodzieżowej 16 lat,
  - ma pełne prawa zawodnika i działacza sportowego,
  - ma przynajmniej II kategorię szachową,
  - zda egzamin sędziowski przed właściwą komisją,
  - zobowiązuje się wypełniać zadania sędziowskie.
  - nie była karana dyscyplinarnie w sporcie szachowym na karę dyskwalifikacji
- 1.3. Klasy sędziowskie nadawane są dożywotnio.
- 1.4. Sędzia, który przestał spełniać wymogi wskazane w p. 1.2 nie może pełnić funkcji sędziowskich, jak również uczestniczyć w kursach, seminariach i egzaminach na wyższe klasy sędziowskie.

§ 2. Klasy sędziowskie

- 2.1. **Klasy okręgowe**
- Sędzia klasy młodzieżowej (M),
  - Sędzia klasy III (III),
  - Sędzia klasy II (II).
- 2.2. **Klasy centralne:**
- Sędzia klasy I (I),
  - Sędzia klasy państwowej (P).
- 2.3. **Klasy międzynarodowe:**
- Arbiter klasy FIDE (FA),
  - Arbiter klasy międzynarodowej FIDE (IA).

3. Tryb nadawania klas sędziowskich

- 3.1. **Wymagania ogólne**
- 3.1.1. Dla uzyskania klasy sędziowskiej wymagane jest ukończenie odpowiedniego kursu sędziowskiego połączonego z egzaminem, lub zdanie egzaminu w formie eksternistycznej.
- 3.1.2. Dla przystąpienia do egzaminu wymagane jest:
- spełnienie warunków ogólnych (par. 1.2)
  - posiadanie klasy sędziowskiej stopnia bezpośrednio niższego (nie dotyczy klas M i III),
  - spełnienie wymogów stażowych obowiązujących dla danej klasy
  - posiadanie ważnej licencji sędziowskiej (nie dotyczy klas M i III),
  - wniesienie opłaty zgodnie z komunikatem organizacyjno-finansowym PZSzach.

3.2. Klasy okręgowe

- 3.2.1.** Klasy okręgowe nadaje wojewódzkie kolegium sędziów właściwe dla miejsca zamieszkania kandydata. Klasy okręgowe może nadawać też Kolegium Sędziów PZSzach.
- 3.2.2.** Klasę młodzieżową (równoważną w prawach klasie III) może uzyskać osoba:
- a) w wieku 16-18 lat,
  - b) nie karana dyscyplinarnie w trakcie edukacji szkolnej.
- 3.2.3.** Staż wymagany dla kandydata na sędziego klasy II:
- a) sędziowanie minimum czterech turniejów szachowych w ciągu ostatnich 4 lat,
  - b) w tym przynajmniej dwóch turniejów rozgrywanych tempem umożliwiającym wypełnienie norm na kategorii szachowe.

3.3. Klasy centralne

- 3.3.1.** Klasy centralne nadaje Kolegium Sędziów PZSzach.
- 3.3.2.** Staż wymagany dla kandydata na sędziego klasy pierwszej
- a) sędziowanie minimum czterech turniejów szachowych,
  - b) w tym przynajmniej dwóch turniejów rozgrywanych tempem umożliwiającym wypełnienie norm na kategorii szachowe, co najmniej w jednym pełniąc funkcję sędziego głównego.
- 3.3.3.** Staż wymagany dla kandydata na sędziego klasy państwowej
- a) sędziowanie łącznie minimum sześciu turniejów szachowych, w tym minimum trzech pełniąc funkcję sędziego głównego,
  - b) w tym sędziowanie trzech turniejów rozgrywanych tempem umożliwiającym wypełnienie norm na kategorii szachowe, co najmniej w jednym pełniąc funkcję sędziego głównego.
- 3.3.4.** Do stażu, o którym mowa w pkt. 3.3.2. lub 3.3.3. zaliczają się tylko turnieje rozegrane po uzyskaniu aktualnie posiadanej klasy sędziowskiej w ciągu ostatnich 4 lat.
- 3.3.5.** Komisję egzaminacyjną na klasy centralne powołuje Kolegium Sędziów PZSzach.

3.4. Klasy międzynarodowe FA oraz IA

- 3.4.1.** Klasy nadawane są przez Międzynarodową Federację Szachową FIDE. Zasady dotyczące tych klas określa „Handbook” FIDE.
- 3.4.2.** Wniosek w sprawie nadania klasy zainteresowany składa do Kolegium Sędziów PZSzach wraz z załącznikami określonymi w przepisach FIDE. Kolegium podejmuje decyzję w ciągu 1 miesiąca. Kolegium może:
- a) przekazać wniosek do FIDE,
  - b) odrzucić wniosek wraz z uzasadnieniem (wymagana forma pisemna),
  - c) wezwać składającego do uzupełnienia dokumentacji.

§ 4. Uprawnienia sędziego

4.1. Sędzia klasy młodzieżowej może być:

- a) sędzią asystentem na wszystkich zawodach
- b) sędzią głównym, za zgodą właściwego Kolegium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego, na turniejach z możliwością zdobycia do IV kategorii łącznie.

4.2. Sędzia trzeciej klasy może być:

- a) sędzią asystentem na wszystkich zawodach,
- b) głównym, za zgodą właściwego Kolegium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego, na lokalnych turniejach z wyłączeniem zawodów klasyfikowanych centralnie.

4.3. Sędzia klasy drugiej może pełnić funkcję sędziego głównego w zawodach szachów wojewódzkiego, a za zgodą właściwego Kolegium Sędziów Wojewódzkiego Związku Szachowego w zawodach klasyfikowanych centralnie.

Sędzia klasy drugiej może za zgodą Kolegium Sędziów WZSzach lub PZSzach może pełnić obowiązki sędziego głównego w zawodach zgłoszonych do rankingu FIDE, w których tempo gry nie pozwala na zdobywanie norm na centralne kategorie szachowe

4.4. Sędzia klasy pierwszej może pełnić obowiązki sędziego głównego w turniejach klasyfikowanych centralnie oraz w turniejach szachów szybkich i błyskawicznych zgłoszonych do oceny rankingowej FIDE. Dla pełnienia funkcji sędziego głównego w turnieju szachów klasycznych zgłoszonym do oceny rankingowej FIDE wymagana jest zgoda Kolegium Sędziów PZSzach.

4.5. Sędziowie klasy państwowej i klas międzynarodowych mogą pełnić wszelkie funkcje sędziowskie w turniejach krajowych i międzynarodowych.

Uwaga

Niektóre zawody międzynarodowe wymagają obecności sędziego klasy FIDE lub sędziego klasy międzynarodowej FIDE.

4.6. Sędzia szachowy ma prawo do:

- a) używania tytułu sędziego szachowego,
- b) noszenia odznak i emblematów sędziowskich,
- c) otrzymywania honorarium i innych świadczeń wynikających z odrębnych przepisów, wydawanych przez Polski Związek Szachowy, ECU i FIDE oraz organizatorów zawodów.

§ 5. Obowiązki sędziego szachowego

5.1. Przed zawodami sędzia jest zobowiązany do:

- a) zapoznania się z regulaminem zawodów lub jego opracowania w porozumieniu z organizatorem,
- b) sprawdzenia miejsca gry, jakości sprzętu szachowego
- c) ustalenia zakresu działania podległych sędziów i personelu pomocniczego,
- d) przeprowadzenia odprawy technicznej.

5.2. W trakcie zawodów sędzia jest zobowiązany do:

- a) bezstronnego wykonywania powierzonych mu obowiązków,
- b) wydawania orzeczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami Polskiego Związku Szachowego, ECU i FIDE oraz regulaminem zawodów i zasadą zdrowego rozsądku,
- c) wydawania decyzji spokojnie i w sposób jednoznaczny,
- d) sprawnego przeprowadzania zawodów,
- e) dbania o właściwe warunki gry na sali turniejowej.

5.3. Sędzia asystent jest zobowiązany do:

- a) wydawania orzeczeń jako pierwsza instancja,
- b) nadzorowania przebiegu gry zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz regulaminem zawodów.

5.4. Sędzia główny:

- a) pełni funkcję instancji odwoławczej od decyzji sędziego asystenta, a jego decyzje są ostateczne w czasie trwania zawodów, chyba że regulamin zawodów stanowi inaczej
- b) ma wyłączność w sprawach interpretacji regulaminu zawodów z chwilą zakończenia odprawy technicznej,
- c) odpowiada za prawidłowe prowadzenie zawodów i informacje o rezultatach sportowych,
- d) sporządza sprawozdanie z zawodów, które w określonym, wymaganym czasie powinien wysłać do odpowiednich agend PZSzach i WZSzach, zgodnie z rangą imprezy.

6. Przepisy końcowe

- 6.1. Kara, nałożona na sędziego jako zawodnika, działacza czy obywatela, powoduje zawieszenie uprawnień sędziowskich, przynajmniej na czas jej odbywania. O ewentualnym dłuższym okresie zawieszenia uprawnień decyduje instancja, która nadała uprawnienia sędziemu.
- 6.2. Warunkiem niezbędnym do sędziowania jakichkolwiek zawodów szachowych jest posiadanie licencji sędziowskiej oraz uiszczenie opłaty sędziowskiej za dany rok.
- 6.3. Sędziowie są zobowiązani do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji i uzupełniania wiedzy w zakresie nowych przepisów wydawanych przez FIDE i Polski Związek Szachowy oraz nowych programów komputerowych kojarzenia par itp.
- 6.4.1 Sędziowie klas centralnych i międzynarodowych są zobowiązani do uczestniczenia w Ogólnopolskich Konferencjach Sędziów przynajmniej raz na 4 lata.
- 6.4.2 Sędziowie, którzy w przeciągu 4 ostatnich lat nie uczestniczyli w Ogólnopolskiej Konferencji Sędziowskiej ani w kursie sędziowskim, zobowiązani są do zaliczenia egzaminu kontrolnego przeprowadzonego przez Kolegium Sędziów PZSzach (koszt przystąpienia do egzaminu wg aktualnego KOF PZSzach).
- 6.4.3. Licencje sędziów, którzy nie spełnili warunku opisanego w pkt. 6.4.1 ani 6.4.2, zostają zawieszane do momentu zaliczenia egzaminu kontrolnego przeprowadzonego przez Kolegium Sędziów PZSzach (koszt przystąpienia do egzaminu wg aktualnego KOF PZSzach).
- 6.5. Szczegółowe przepisy, dotyczące działalności sędziowskiej, wydaje Kolegium Sędziów PZSzach oraz Wojewódzkie Kolegia Sędziowskie, w zakresie posiadanych uprawnień.
- 6.6. Dokument wchodzi w życie 1.01.2023 z wyłączeniem pkt 6.4.3., który obowiązuje od 1.01.2024.

□